

Metodika
Blok 1
Evropa po válce

LEKCE

2

Vznik Československa

CÍLOVÁ SKUPINA

ZŠ / 14–15 let

ČASOVÁ DOTACE

90 minut

MEZIPŘEDMĚTOVÉ
VZTAHY

Občanská výchova /
Český jazyk
a literatura

KLÍČOVÁ SLOVA

28. říjen 1918 / vznik
Československé
republiky / Kolín /
Praha / Bratislava /
Liberec / Karlovy Vary

Anotace lekce

Dvouhodinová lekce se zaměřuje na postoje veřejnosti v období vzniku Československé republiky v různých městech. HistoryLabové cvičení slouží jako úvodní evokace a zacílí pozornost žáků na obrazový pramen a na text. Týká se města Kolína. Na něj navazující činnosti se zaměřují na postoje obyvatel Prahy, Bratislavy, Liberce a Karlových Varů, které skupiny žáků zkoumají na dvou souvisejících pramenech. Při závěrečné prezentaci pak žáci zjišťují, že ne všichni obyvatelé vznik Československé republiky nadšeně přivítali. Druhá vyučovací hodina je pak zaměřena diskusně. Žáci vstupují do rolí novinářů, kteří na tiskové konferenci sbírají podklady pro svůj článek. V závěru vyučovací hodiny pak píšou tiskovou zprávu.

Badatelská otázka

Co se dělo ve městech?

Vzdělávací cíle

Obsah

- Žáci porovnávají mezi sebou dva zdroje týkající se stejné události (fotografie a úryvek textu) a popisují danou událost ostatním.
- Žáci si uvědomují různé perspektivy obyvatel z různých měst, popisují je a pokoušejí se interpretovat jejich kontext.

Historické myšlení: Dobové perspektivy

- Žáci si uvědomují odlišnou perspektivu obyvatel v různých (národnostně odlišných) městech v době vznikající republiky.

Badatelské dovednosti

- Porovnáváme prameny.
- Sestavujeme podloženou odpověď.

Vazba lekce na RVP ZV (2021)

D-9-7-05 / zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí

Zdroje

Zdroj 1

HistoryLab: Co kluci provedli?

název

<https://www.historylab.cz/cviceni/co-kluci-provedli#co-kluci-provedli-4>

link

komentář

Základem HL cvičení je fotografie zobrazující dospívající chlapce, kteří přetírají znak na poštovní schránce 28. 10. 1918 v Kolíně. Ukazuje atmosféru kolem vyhlášení republiky ve středních Čechách.

Zdroj 2

Fotografie automobilu prezidenta Tomáše G. Masaryka doprovázeného legionáři a sokoly na Václavském náměstí dne 21. 12. 1918, Muzeum města Prahy, MMP H 219.273.

název

komentář

Postoje české veřejnosti k T. G. Masarykovi (1850–1937) se během první světové války zásadně změny. Zatímco před válkou byl vnímán jako „problémový“ intelektuál zpochybňující základy české identity (např. boje o rukopisy či „Hilsneriáda“), v závěru války byl naopak oslavován jako „tatiček Masaryk“, neboť byl vnímán coby hlavní architekt vzniku Československa. Fotografie zachycuje jeho triumfální návrat z exilu 21. 12. 1918 a jeho cestu do sídla tehdejšího Národního shromáždění, kde před poslanci složil prezidentský slib (zvolen byl už 14. 11.). Automobil doprovázeli legionáři ve svých typických uniformách. Masaryk byl u legionářů mimořádně oblíbený, jeho obliba u nich nabývala až povahy kultu osobnosti. Fotografie klade důraz na symboly české státnosti (socha sv. Václava) a českého národa (Národní muzeum). Masaryk sám na fotografii není rozpoznatelný, dozvídáme se o něm jen z popisku, fotografie tak vyjadřuje jeho symbolickou, centrální roli (danou i kompozicí automobilu v centru fotky) při vzniku státu.

Zdroj 3

Zápis proslovu Karla Kramáře na I. zasedání Národního shromáždění československého dne 14. 11. 1918

název

<https://www.psp.cz/eknih/1918ns/ps/stenprot/001schuz/s001001.htm>

link

komentář

Národní shromáždění československé bylo složeno na základě výsledků voleb do Říšské rady (volené na základě rovného volebního práva) z roku 1911. Na své první schůzi jeho členové zvolili za prezidenta T. G. Masaryka a určili formu státu jako republiku. Karel Kramář (1860–1937) patřil k vůdcům mladočeské strany a byl jedním z „mužů 28. října“. Za války byl odsouzen k trestu smrti a dlouhodobě vězněn, jeho autorita u veřejnosti se tedy blížila autoritě Masaryka. V proslovu se zdůrazňuje rozchod s monarchickými tradicemi, Kramář přitom odkazuje na významné okamžiky české státnosti spojené se vznikem Habsburské monarchie (její ustavení v roce 1526 jako personální unie a přeměnu této unie na jednotný stát v roce 1713). Z projevu je také zřejmé, že o volbě prezidenta se nehlasovalo, byl zvolen aklamací. První formální volbou byla až volba předsedy Národního shromáždění československého, o niž už poslanci formálně hlasovali (zvolen byl sociální demokrat František Tomášek).

Zdroj 4

Fotografie Přivítání zástupců československé vlády v Bratislavě, 4. 2. 1919

název

<https://historickarevue.sme.sk/c/22528844/cesta-z-presporoka-do-bratislavy-nebola-jednoducha.html>

link

komentář

Vznik Československa byl na Slovensku přivítán rozporně, v zásadě podle národnostního klíče. Zatímco (národnostně uvědomělí) Slováci jej přivítali, Maďaři a Němci jej odmítali. Úřady ovládané vesměs Maďary odmítaly součinnost a území Slovenska muselo být obsazeno vojensky. Bratislava (do roku 1919 Pressburg, Prešporok, Prešpurk, Pozsony) byla obsazena až 2. ledna 1919. Slováci tvořili necelou pětinu obyvatelstva města, 40 % tvořili Maďaři a zhruba stejný počet Němci, kteří vznik republiky a nový statut Bratislavy jako slovenského hlavního města odmítali. Fotografie zachycuje uvítání Vavro Šrobára jako ministra s plnou mocí pro správu Slovenska, který zastupoval čs. vládu. Fotografie vyvolává dojem pozitivního přijetí, a může tak sloužit jako ilustrace, jak může být toto médium zavádějící. Přestože byly oslavy pečlivě plánovány (Šrobár přijel ze Žiliny), setkaly se s nezájmem obyvatel a například univerzita (ovládána Maďary) se odmítla přivítání zúčastnit. Po příjezdu Šrobára vypukly stávkové akce a univerzita byla úředně zavřena. Konflikty s Maďary ovšem neskončily, po bolševickém převratu v Maďarsku (březen 1919) byla válka obnovena a čs. jednotky ze Slovenska opět vytlačeny (Bratislava však zůstala v držení ČSR). Maďarsko-československá válka skončila až v srpnu 1919 poté, co do konfliktu vstoupili Rumuni a okupovali Budapešť.

Zdroj 5

Úryvek ze zprávy župana Bratislavské župy ze dne 14. 2. 1919, IN: *Od Uhorského královstva k Československé republice. Dokumenty z fondov slovenských regionálnych archívov k událostiam v rokoch 1918–1919, Bratislava–Košice: 2018, str. 241–242.*

název

https://www.forumhistoriae.sk/sites/default/files/kol_od-uhorskeho-kralovstva-k-ceskoslovenskej-republike.pdf

link

komentář

Citovaná pasáž je součástí zprávy, kterou sepsal správce Bratislavské župy Samuel Zoch pro ministra Šrobára a ve které shrnuje postoje představitelů univerzity. Ličení Zocha je poněkud jednostranné, a ne zcela korektní – čs. správa nebyla „přivítána s radostí“ a po příjezdu Šrobára naopak začaly stávkové akce a demonstrace. Ty vyvrcholily střetem mezi legionářskými jednotkami a demonstrujícími 12. 2., jenž skončil ostrou střelbou vojáků do davu, které podlehl šest demonstrantů. Univerzita byla jen jednou z mnoha institucí, jež protestovaly proti příchodu nové vlády. Dokument nicméně ilustruje negativní postoje části obyvatel Bratislavy vůči čs. vládě, a vytváří tak kontrast ke zdroji 4 (fotografie z příjezdu V. Šrobára). Dokument ilustruje maďarskou perspektivu vzniku ČSR.

Zdroj 6

Liberecká radnice po obsazení Československou armádou, prosinec 1918, Severočeské muzeum Liberec

název

komentář

Politická reprezentace Němců z českých zemí se připojila 29. října 1918 k vyhlášení „Německého Rakouska“, jehož součástí měly být i české pohraniční oblasti osídlené převážně Němci. Jednou z těchto provincií byly i „Německé Čechy“ (Deutschböhmen), jejichž centrem se stal Liberec (později mělo být hlavní město provincie přesunuto do Teplic). V něm žilo 90 % Němců. Na území této provincie vznikla i domobrana („Volkswehr“), která však nepředstavovala velkou vojenskou sílu a nedokázala příliš efektivně bránit rabování, k němuž vlivem neutěšené poválečné situace docházelo. Československá vláda tyto proklamace neuznala a rozhodla se pohraničí obsadit vojensky. Vzhledem k nedostatku vojenských jednotek začalo obsazování až na konci listopadu 1918 a dokončeno bylo až na začátku ledna 1919. Liberec byl bez větších bojů obsazen 16. 12. 1918. Fotografie zachycuje čs. vojáky na schodech liberecké radnice. Na dveřích radnice vidíme znaky zemí nové republiky symbolizující nástup nové státní moci (oficiální státní znak byl vytvořen až v roce 1920). Rozmanitě uniformy čs. vojáků (vidíme zbytky rakouských uniforem i uniformy francouzských a italských legionářů) ilustrují prozatímní charakter čs. ozbrojených sil, které se teprve formovaly.

Zdroj 7

Úryvek z denního rozkazu 14. prosince 1918, KULICH, V., J.: Paměti okresu turnovského za světové války a z doby státního převratu, I. díl, Turnov, 1925, str. 69

název

komentář

Obsazování pohraničí čs. vojsky probíhalo postupně, především kvůli nedostatku vojenských jednotek. Instrukce k obsazení Liberce byly formulovány v denním rozkazu ze 14. 12. 1918. Akce v Liberci se zúčastnilo necelých 3 000 mužů Čs. armády a proběhla téměř bez bojů. Současní historici zdůrazňují únavu z války, která vedla na straně Volkswehru k rezignaci. Zároveň německé pohraničí sužovaly bandy rabujících marodérů a nedostatek potravin. Oba problémy rychle vyřešily příchozí čs. autority. Nevraživý postoj vůči českým „okupantům“ ovšem u značné části obyvatel zůstal nezměněn. Z rozkazu je patrné, že hlavními motivy obsazení Liberce (a potažmo celého pohraničí) byly především hospodářské důvody. Pohraničí mělo vyspělý průmysl, který spolu s etnicky českým vnitrozemím tvořil přirozený hospodářský prostor. Zdroje 6 a 7 (spolu se zdrojem 8) ilustrují českou perspektivu připojení pohraničí k ČSR.

Zdroj 8

Úryvek z vyhlášky podplukovníka Slezáčka, 13. 12. 1918, Karlovy Vary, SOkA Karlovy Vary, Sběrka soudobé dokumentace, karton č. 12.

název

komentář

Motivací k obsazení etnicky německého pohraničí bylo více: snaha obsadit průmyslově důležitá centra, demonstrovat výkonnost čs. vlády, což posílilo postavení čs. delegace na mírové konferenci v Paříži, realizovat český státoprávní program z 19. století. Ale obsazení přineslo i řadu ryze praktických pozitiv: zajistilo zákonnost a obnovilo zásobování. Situace v pohraničí českých zemí byla nestabilní, „vojenské rady“, na něž odkazuje dokument, byly rady vojenských navrátilců z fronty, které se organizovaly podle bolševického vzoru a nekooperovaly ani se správou Deutschböhmen. Slabá německá správa této provincie nezabránila rabování. Dokument slibuje obnovení pořádku, ale zároveň deklaruje rozpuštění demokraticky vzniklých německých samosprávných orgánů. Ilustruje tak ambivalentní důsledky obsazení českého pohraničí Československou armádou.

Zdroj 9

Provolání starosty Pfeifera
SOkA Karlovy Vary, fond vznik
ČSR–Deutschböhmen, vyhlášky,
provolání, karton SD.

název

komentář

Karlovy Vary bylo převážně německé město. Obsazení pohraničí přijali jeho obyvatelé s nevolí, ale podřídili se mu. Prohlášení starosty Pfeifera ilustruje převažující přístup politické reprezentace českých Němců i většiny obyvatel a jejich vůli podříditi se (byť neochotně) čs. autoritě. Důležitým faktorem byl hlad, který zasáhl všechny oblasti bývalého Rakouska-Uherska, obzvláště však pohraničí českých zemí, jež byly závislé na dovozu potravin z českého vnitrozemí. K demonstracím proti čs. vládě došlo v pohraničí až v březnu 1919 v souvislosti s nemožností volit do rakouského Národního shromáždění, což čeští Němci požadovali, ale čs. úřady zakázaly. Při potlačování demonstrací zahynulo kolem 50 českých Němců. Tento dokument ilustruje perspektivu českých Němců a jejich postoj ke vzniku ČSR.

Zdroj 10

**Fotografie Stržení mariánského
sloupu na Staroměstském
náměstí, 3. 11. 1918, Muzeum
města Prahy, MMP K 077.691.**

název

komentář

Stržení mariánského sloupu provedl hasičský sbor ze Žižkova pod vedením Franty Sauera s odůvodněním, že se jedná o oslavu vítězství Habsburků nad stavovskými vojsky na Bílé hoře. Ve skutečnosti byl tento sloup postaven jako poděkování za úspěšnou obranu Prahy před Švédy v roce 1648. Kulisu ke svržení sloupu představovali účastníci tábora lidu, kteří se na Staroměstské náměstí vypravili z Bílé hory. Sloup měl být nejprve stržen směrem k pomníku Jana Husa, ovšem po upozornění, že by rozbil kanalizaci, byl stržen směrem k Týnskému chrámu. Z fotografie dýchá poklidná atmosféra, pokud bychom nečetli popisek, těžko bychom událost identifikovali. Dav obklopující sloup nevypadá nijak revolučně, vidíme i rodiny s dětmi. Svržení sloupu se stalo spíše manifestací českého historismu, a metaforicky tak ukázalo relativní poklidnost státního převratu v Praze.

Zdroj 11

**Úryvek z prohlášení Národního
výboru, 4. 11. 1918, IN: KRAJČA,
Antonín: *Mariánské sloupy v Čechách
a na Moravě*, Praha, 1939.**

název

komentář

Reakce Národního výboru na svržení sloupu ilustruje, že tato akce nebyla vládní iniciativou, ale spíše „politickou performancí“ levicově orientované pražské bohémy. Zástupci Národního výboru se pokusili akci zastavit, to se jim ovšem nepovedlo (zachránili pouze mariánský obraz, který byl součástí pomníku). Ke zbytkům sloupu ovšem po jeho svržení umístili policejní a vojenskou hlídku, aby zabránili svržení zbytků sloupu (a soch, které byly součástí pomníku) do Vltavy. Dokument ilustruje povahu sporů v Praze, které byly spíše anekdotické povahy a lišily se od problémů, se kterými se nový stát potýkal v etnicky německém pohraničí českých zemí či na Slovensku.

Další pomůcky: malé lepicí papírky, popř. flipchart na myšlenkovou mapu

Návrh postupu

Hodina č. 1

Fáze

Popis

Učitel

Žák

Komentáře

Fáze 1 15 minut

práce s HistoryLabem

- Žáci společně s učitelem zkoumají a popisují fotografii v HistoryLabu.
- Pak píšou na lepicí papírky odpovědi na dvě otázky. Papírky s odpověďmi využijí později.

- S fotografií pracuje s celou třídou, vede žáky nejdříve k pozorování a pak k popisu fotografie, zaznamenává návrhy žáků do cvičení. Na odpovědi k otázkám *Jak kluci událost vnímali?* a *Proč to kluci provedli?* rozdá malé lepicí papírky. Těmito otázkami práce s HistoryLabem končí.

- Každý dle sebe reaguje na učitele a návrhy spolužáků. Postupuje podle pokynů učitele.
- Na lepicí papírek запиše své odpovědi na otázky

- Učitel má připraven modus „s celou třídou“.
- Dopředu má připraveny malé lepicí papírky. Na každém z nich jsou předepsány otázky: *Jak kluci událost vnímali?* *Proč to kluci provedli?*

Fáze 2 15 minut

práce žáků v pěti skupinách se dvěma zdroji

- Rozdělí třídu na pět skupin a rozdá jim pracovní listy A–E.
- Instruuje žáky, aby si pozorně prohlédli fotografie, přečetli text a odpovídali do tabulky.

- Každá skupina pracuje samostatně se zdroji a odpovídá do tabulky.
- V závěru práce si zapíše do PL důležité informace, které sdělí spolužákům – co vyčetli z fotografie a textu.

- Své lístky z práce s HL žáci vlepí do levého sloupce tabulky tak, aby se daly odpovědi přečíst.
- Zadání lze ještě zjednodušit instrukcí: napište tři věty, které sdělíte o svých dvou pramenech spolužákům. Toto zjednodušení je vhodné pro žáky s minimální zkušeností při práci s prameny.
- Učitel včas upozorní na blížící se konec práce.

Fáze 3 15 minut

prezentace výsledků práce skupin

- Vyzve žáky, aby seznámili ostatní se svými poznatky.
- Na základě prezentací vytváří myšlenkovou mapu, na konci hodiny je třeba myšlenkovou mapu vyfotit či jinak zdokumentovat.

- Každá skupina seznamuje se svými informacemi ostatní.

- Hodnocení bude vycházet z odpovědi v tabulkách, na badatelskou otázku bude odpovězeno v další navazující hodině.
- Promyslete si dopředu způsob, jakým zapisujete/vytváříte myšlenkovou mapu (na flipchart, roli balicího papíru, na tabuli, na specializovaném SW atd.) – k mapě se vrátíte příští hodinu.
- Doporučujeme vybrat pracovní listy abychom měli jistotu, že budou k dispozici příští hodinu.

Návrh postupu

Hodina č. 2

Fáze

Popis

Učitel

Žák

Komentáře

Fáze 1 5 minut

připomenutí výstupů z minulé hodiny

- Vyzve žáky, aby se seskupili do skupin z minulé hodiny.
- Promítně na dataprojektoru foto myšlenkové mapy ze závěru minulé hodiny.

- Ve skupinách si projdou materiály z minulé hodiny.

- *Co se může hodit?* na str. 2 pracovního listu – mnoho prozrazuje. Lze ho např. využít při kontrole tiskové zprávy žáky před odevzdáním ap. Neměli by s ním pracovat dříve než se zdroji samotnými.

Fáze 2 10 minut

formulace otázek

- Vyzve žáky, aby formulovali otázky, které je na základě myšlenkové mapy napadají (ve vztahu k ostatním skupinám).

- Studují mapu a formulují otázky směrem k ostatním skupinám, zapisují je na tabuli, na konci fáze se ptají ostatních skupin.

- Doporučujeme následující organizaci:
  1. učitel napíše na tabuli skupiny
  2. Žáci k ostatním skupinám dopisují své otázky.

Fáze 3 10 minut

odpovědi na otázky

- Vyzve jednotlivé skupiny k odpovědi na položené otázky, moderuje jejich pokládání.

- Žáci odpovídají na otázky, které směřují na jejich skupinu.

Fáze 4 20 minut

formulace tiskové zprávy

- Zadá žákům úkol:
Jste zahraniční novináři, kteří mají informovat, co se to vlastně v českých zemích a na Slovensku na podzim roku 1918 stalo. Využijte všechny znalosti, které jste během posledních dvou hodin nashromáždili, a sepište (každý sám za sebe) tiskovou zprávu pro své čtenáře. Berte v potaz, že o situaci ve střední Evropě toho mnoho nevědí.

- Žáci pracují samostatně, sestavují tiskovou zprávu.

- Samotné hodnocení doporučujeme provádět mimo rámec hodiny, lze využít i jako výstupy pro ČJL (Tisková zpráva).

Kritéria hodnocení

Hodina č. 1

Hodnocení vyplněné skupinové tabulky z první vyučovací hodiny.
Hodnocení je na příkladu skupiny E, u ostatních skupin postupujeme obdobně.

Základní úroveň

Charakteristika odpovědi na badatelskou otázku

Žáci určí správně hlavní sdělení na fotografii a vezmou v potaz informaci z prohlášení Národního výboru. Ne-
propojí dohromady text a fotografii.

Příklad odpovědi

Shodili sloup na Staroměstském náměstí. Protože si
mysleli, že tím oslavují porážku na Bílé hoře.

Střední úroveň

Charakteristika odpovědi na badatelskou otázku

Žáci stručně popíší fotografii a propojí ji s obsahem pro-
hlášení Národního výboru, ale neargumentují jím.

Příklad odpovědi

Na fotografii je vidět mnoho lidí, jak stojí u shozeného
mariánského sloupu na Staroměstském náměstí. Byl to
pro ně znak poroby a hanby, nevěděli, že je to katolický
symbol. Psal to Národní výbor.

Pokročilá úroveň

Charakteristika odpovědi na badatelskou otázku

Žáci popíší fotografii a v odpovědi odkazují na konkrétní
místa v textu.

Příklady odpovědi

Na fotografii je vidět velké shromáždění lidí a podstavec
mariánského sloupu už bez sloupu. Rozbitý sloup přes
davý není vidět. Stalo se to 2. 11. 1918.

Mariánský sloup na Staroměstském náměstí strhli
Pražané, protože si mysleli, že oslavoval zkázu české
samostatnosti po bitvě na Bílé hoře. Národní výbor ve
svém prohlášení ze 4. 11. 1918 upozorňuje, že o strže-
ní sloupu nevěděl a že se „strhovatelé“ vůbec nechtěli
dotknout katolické církve – ale asi se jí dotkli.

Kritéria hodnocení

Hodina č. 2

Hodnocení tiskové zprávy z druhé vyučovací hodiny

Základní úroveň

Charakteristika odpovědi na badatelskou otázku

Žák v tiskové zprávě zmíní všechna sledovaná města, zachytí i chronologii, ale nepojí text se zdroji.

Příklad odpovědi

Československá republika byla vyhlášena 28. 10. 1918 v Praze. Také v Kolíně a až v prosinci v jiných městech – Karlových Varech a v Liberci. Nejpozději to bylo v Bratislavě, až v roce 1919. Některá města musela být obsazena armádou.

Střední úroveň

Charakteristika odpovědi na badatelskou otázku

Žák v tiskové zprávě uvede všechna sledovaná města, udrží chronologii a propojí s některými zdroji.

Příklad odpovědi

K nově vyhlášené Československé republice se všechna města nepřidala najednou. Začalo to v Praze 28. 10. 1918, odkud se dochovaly staré fotografie. Ve městech s větším počtem německých obyvatel k tomu došlo později a musela být obsazena armádou (Karlovy Vary a Liberec). Naposledy se přidala Bratislava, až v únoru 1919. Dokládají to články v novinách, rozkazy a další materiály.

Pokročilá úroveň

Charakteristika odpovědi na badatelskou otázku

Žák v tiskové zprávě propojí sledovaná města, vybrané informace s chronologií a prozkoumanými zdroji. Zapojí i město Kolín z HL cvičení.

Příklad odpovědi

K vyhlášení republiky došlo 28. 10. 1918 v Praze za všeobecného nadšení obyvatel, což dokládá dobová fotografie. Když přijel na počátku listopadu do Prahy T. G. Masaryk, byl bouřlivě uvítán na Václavském náměstí v doprovodu legionářů a sokolů. Podobná nálada byla i v Kolíně, kde už v den vyhlášení nového státu malí chlapi přemalovávali rakouské znaky na poštovních schránkách. Naopak v Liberci a v Karlových Varech obyvatelé nadšení nesdíleli. Obě města byla nakonec obsazena československým vojskem. V Karlových Varech k tomu došlo 12. 12. 1918 a ještě o den později německý starosta varoval před možným násilím a vyzýval německé obyvatelstvo ke klidu. V Liberci došlo k obsazení až 16. 12., což vyplývá z vojenského rozkazu ze 14. 12. 1918. Na Slovensku byla situace pravděpodobně ještě komplikovanější, Bratislava se připojila k nové republice až v únoru 1919. Jedno z hnízd odporu bylo na univerzitě, která chtěla být maďarská, jak je patrné ze zprávy župana o stavu univerzity ze 14. 2. 1919.

Doporučená literatura

RYCHLÍK, J.

1918: Rozpad Rakouska-Uherska a vznik Československa.
Praha, Vyšehrad, 1918.

VEBER, V., et al.

Od Uhorského královstva k Československé republice. Dokumenty z fondov slovenských regionálnych archívov k událostiam v rokoch 1918–1919.
Bratislava–Košice, 2018.

MELANOVÁ, M.

Vznik Československa: Deutschböhmen a Liberec v letech 1918–1919.
Liberec, 2019.

Metodika

Blok 1 / Evropa po válce

Lekce 2

Vznik Československa

Autorka lekce (metodický a pracovní list):

Iva Vachková

Grafická úprava:

Hedvika Vilinger Člupná

Dílo podléhá licenci [Creative Commons CC BY-SA 4.0](#)

[Uveďte původ–Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní](#).

Všechny metodiky a pracovní listy jsou v elektronické podobě ke stažení na webových stránkách dejepisplus.npi.cz.

Rok vydání 2022

Národní pedagogický institut České republiky

www.npi.cz

npi | Národní pedagogický institut
České republiky